

NIEUW DEMOCRATISCHE PARTIJ (opvolger van **Nederlandse Volksbeweging**; voortgezet als **Partij Nieuw Rechts**)

De **Nieuw Democratische Partij** (NDP) en haar opvolger de Partij Nieuw Rechts (PNR) waren beiden creaties van de Amsterdamse zakenman Max Lewin. Ontevreden over de bedilzucht van de overheid en de hegemonie van de grote partijen, richtte Lewin onder meer samen met H.F. Heijerman eind 1958 de Nederlandse Volksbeweging (NVB) op. In het in juli 1959 uitgebrachte beginselprogramma profileerde de NVB zich als een betrekkelijk gematigde, anti-etatistische beweging, die zich grote zorgen maakte om de in haar ogen groeiende invloed van het militaire apparaat en de bureaucratie op de Nederlandse democratie. De NVB bepleitte onder meer bestrijding van bureaucratie in al zijn vormen, bevordering van de Europese integratie, opheffing van de verplichte publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties en de invoering van een algemene inkomstenbelasting met gelijke tarieven. Voorts diende het aantal politieke partijen volgens de partij beperkt te worden.

Vooralsnog wist de NVB de anonimiteit niet te ontstijgen. De partij had amper leden en wegens gebrek aan tijd en financiën had de partij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1959 aan zich voorbij laten gaan. Partijvoorzitter Lewin raakte in hetzelfde jaar betrokken bij de oprichting van het zendschip Vrije Radio Omroep Nederland (later Veronica), volgens eigen zeggen om de NVB een politieke spreekbuis te verschaffen. Lang hield Lewin het niet uit bij de zendpiraat, in 1960 reeds keerde hij de radioomroep de rug toe om zich te concentreren op zijn politieke activiteiten. Hij hief de zieltogende NVB op en richtte vervolgens op 1 oktober 1962 wederom samen met Heijermans de NDP op. Met zijn nieuwe partij wilde Lewin een serieuze gooi naar een zetel doen bij de in 1963 te houden Tweede-Kamerverkiezingen. Vooralsnog diende het NVB-program als verkiezingsprogramma van Lewins nieuwe partij. Over publiciteit had de NDP in de eerste maanden nauwelijks te klagen. In verschillende media kon Lewin, inmiddels tot 'grossier in splinterpartijen' omgedoopt, uitgebreid te keer gaan tegen de PvdA, de ontwikkelingshulp, de Binnenlandse Veiligheidsdienst die hem op de hielen zou zitten, en tegen het gebrek aan gezag en goede zeden. Bovendien raakte NDP-kandidaat Tymon Balk in opspraak wegens connecties met fascistische organisaties, terwijl Veronica zich officieel distantieerde van Lewins pogingen om zijn betrokkenheid bij de oprichting van het zendschip politiek uit te buiten ('Luisteraars van Veronica kiezen Lewin').

Veel leverde het de NDP allemaal niet op. Slechts 13.064 kiesgerechtigden (0.12%) stemden op de partij. Ruim eenderde van haar electoraat woonde in een van de drie grote steden. De NDP greep door dit resultaat niet alleen naast een zetel, ook verloor ze de waarborgsom. Door gebrek aan financiën en leden verdween de NDP noodgedwongen wederom in de anonimiteit.

Lewin sloot zich vervolgens aan bij de **Boerenpartij**, waar hij al spoedig betrokken raakte bij allerlei intriges. Begin 1966 verliet Lewin de Boerenpartij en blies hij de NDP nieuw leven in, onder meer door de uitgave van de brochure *Tien tegen rood*. Lewin hoopte met de NDP aan de basis te staan van een nieuwe Nederlandse centrumpartij die zou afrekenen met wat hij de 'Weg met onmentaliteit' noemde. Geen van de uiterst-rechtse partijen bleek echter geïnteresseerd te zijn in de door Lewin voorgestelde samenwerking. Met zijn eigen partij slaagde Lewin er niet in om de benodigde waarborgsom bij elkaar te krijgen; bij de Tweede-Kamerverkiezingen van 1967 keek hij dan ook noodgedwongen toe vanaf de zijlijn.

Met de uitgave van *Rechts-om*, een vanaf februari 1968 tweewekelijks verschijnend blad, ondernam Lewin een nieuwe, succesvollere poging om tot een nieuw verzamelpunt van rechtse krachten te komen. Het blad verkreeg enige publiciteit door haar positieve beoordeling van de politieke situatie in Griekenland en Rhodesië en haar hetzes tegen onder meer buitenlandse gastarbeiders, de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming (NVSH), avant-gardistische kunstenaars en de linkse studentenbeweging. 'De linkse infectie moet kost wat kost uit de samenleving worden gesneden', zo verkondigde Lewin, die zelf het Griekse kolonelsregime als voorbeeld stelde.

Wist Lewin zo vanuit Griekenland enige waardering te krijgen (het kolonelsregime nodigde hem zelfs uit voor een bezoek), in Nederland stond hij betrekkelijk geïsoleerd. Met zijn op 26 oktober 1968 opgerichte Partij Nieuw Rechts slaagde Lewin er vooralsnog niet in om de benodigde middelen voor deelname aan landelijke verkiezingen bij elkaar te krijgen. In 1970 en 1974 nam de PNR wel deel aan de gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag en Amsterdam. Onder het motto 'van vreemde

smetten vrij' voerde de partij een vooral tegen de aanwezigheid van buitenlanders gerichte campagne. Het leverde Lewin wederom de nodige publiciteit, maar geen enkele zetel op.

Na 1974 verscheen Lewin nog eenmaal volop in de schijnwerpers. In 1975 werd hij gearresteerd op beschuldiging van betrokkenheid bij een verijdelde aanslag op een metrostation in de Bijlmermeer. Bovendien zou hij zich schuldig hebben gemaakt aan spionage voor de DDR. Hoewel Lewin werd vrijgesproken, betekende de kwestie het einde van zijn politieke carrière. Hij besloot zijn blad, inmiddels *Vrije Pers* geheten, en zijn partij op te heffen en zich geheel uit de politiek terug te trekken.